

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Fekete Károly*

Cím: **a villamossinek nyikorgását**

Megszüntetik

Forrás: **Nem lesz rozsdapor az utcán**

Adnyas
1958. 10. 18.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

385.85

Idő *1958*

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23.

Azok között a jelzők között, amelyekkel a világvárosok szépségét jellemezni szokták, első helyen szerepel az utcák tisztasága. A közúti forgalom állandó növekedése magával hozza az utcák fokozottabb szennyeződését. Ezt a szennyeződést részben a járműforgalom, részben pedig az utcán közlekedő városi lakosok okozzák.

Sok szó esett már arról, hogy Budapest utcáin már évek óta egy egészen különös szennyeződés jelentkezik. Ezt a különös szennyeződést azok a villamoskocsik okozzák, amelyeknek fékezése vastuskókkal a kerékabroncon történik. A vasféktuskók — miután jelenleg silányabb minőségűből készülnek — gyorsan kopnak és a kopás által keletkező vaspór az úttestet beszennyezi. Az esővíz hatására a szálló vaspór rozsdásodik. Ez a rozsdapor befogja az utcaburkolat köveit és rozsdaszínű bevonatot képez. Ugyanez a rozsdapor a levegőbe szállva a járműveknek sárga színű külső burkolatát is beszennyezi és ezáltal a járművek fényezése idő előtt tönkremegy, s a járművek idő előtt esztétikailag erősen kifogásolhatók lesznek. Ez pedig a nagyvárosok utcaképét rontja. *Sokféle kísérletet folytattunk az így keletkező szennyeződés megelőzésére, illetve eltávolítására. Ezek a kísérletek azonban teljesen negatív eredményeket hoztak.*

A rozsdás vaspór rövid idő alatt mélyen beeszi magát a kövezetbe, valamint a járművek fényezett felületeibe, úgy, hogy azt onnan eltávolítani nincs mód. A rozsdapor azonnali és állandó eltakarításához megfelelő számú és erre alkalmas tisztogató járművek sem állnak rendelkezésre.

Mi tehát a módja annak, hogy az utcán az ilyenfajta szennyeződést megakadályozzuk?

Egyetlen mód erre, hogy a vastuskóval való fékezést megszüntetjük és más anyagból készült féktuskót alkalmazunk. *Kísérleteket folytattunk műanyag féktuskókkal, amelyek eredményeképpen a vasféktuskókat műanyagféktuskókkal fogjuk felcserélni.* A legradikálisabb megoldás azonban az, hogy a kerékfékezést megszüntetjük és helyette dobfékezést alkalmazunk.

A külföldi nagy világvárosok közötti járművei majdnem kivétel nélkül dobfék rendszerrel vannak ellátva. Ennél a fékezési módnál nem

a kerékabroncsokat fékezik tuskóval, hanem a tengelyre ráerősített dobokat vagy tárcsákat, megfelelően kialakított fékpofákkal. Ezek a surlódó fékpofák rendszerint nem fémből, hanem műanyagból vagy azbeszt tartalmú anyagokból készülnek.

A dobfékezésnek még egy igen nagy előnye van a kerékfékezéssel szemben. Budapest utcáin gyakran tapasztalható — különösen esős idő után —, hogy a pályagörbületben a járművek nagy zajjal csikorgással haladnak át. *Ez ellen védekezni csak a sinek kenésével lehet.* A sinek kenése azonban azt a veszélyt rejti magában, hogy a kenőanyagot a kerék felhordja a sínfejbe, a sínfejről a féktuskóra jut és így a fékezés hatásossága csökken, vagy egészen meg is szűnhet. A sinek kenése tehát a kerekek fékezésénél nem alkalmazható veszély nélkül.

Dobfékezésnél ez a veszély egyáltalán nem áll fenn. *A dobfékezésre való áttérésnek, tehát másodsorban az az előnye, hogy a sineket veszély nélkül kenni lehet és ezáltal megszüntethető a csikorgás az ívekben és, ami ezzel jár, a sinek idő előtti kopása is.*

Az új járműveknél már nincsen kerékfékezés. A régi járműveknél a dobfékre való

áttérés, mint elsőrangú feladat szerepel a jármű korszerűsítési terveinkben. Ez az áttérés elég nagy költséggel jár, mert az egész fékszerkezetet, fékrudazatot ki kell cserélni és át kell építeni. *Eppen ezért ebben az évben csak a prototípus készül el, jövő évben azonban a dobfékre való áttérés komolyabb mértékben megkezdődik.*

Fekete Károly főmérnök